

UNEORI
CÂȘTIGI,
ALTEORI
ÎNVEȚI
PENTRU ADOLESCENȚI

CUM SĂ TRANSFORMI UN EȘEC ÎNTR-UN CÂȘTIG

JOHN C. MAXWELL

Nepoților mei,
Maddie, Hannah, John Porterani, Ella și James

De mulți ani mi-am dorit să scriu o carte special pentru voi, când veți ajunge la anii adolescenței și iată, în sfârșit, am scris-o! În procesul vostru de maturizare, în care experimentați greșeli, probleme și eșecuri, nu uitați că toți pierdem. Căutați să vă ridicați mai des decât sunteți trântiți la pământ și încercați să învățați din fiecare pierdere. Așa veți transforma obstacolele în oportunități.

Vă iubesc.

Bunicul

Cuprins

Mulțumiri	9
Introducere	11
1. Când pierzi, suferința e copleșitoare	15
2. Modestia: spiritul învățării.	27
3. Realitatea: fundamentul învățării.	37
4. Responsabilitatea: primul pas al învățării	47
5. Perfecționarea: obiectivul învățării.	57
6. Speranța: motivația învățării	69
7. Disponibilitatea de a învăța: calea învățării	81
8. Greutățile: catalizatorul învățării	91
9. Problemele: oportunități de învățare	99
10. Experiențele nefaste: perspectiva învățării	109
11. Schimbarea: prețul învățării.	119
12. Maturitatea: valoarea învățării	131
13. Câștigul nu înseamnă totul, însă învățarea poate însemna totul.	139

Mulțumiri

Mulțumesc

lui Charlie Wetzel, redactorul meu,
lui Stephanie Wetzel, manager marketing online
și colaborator la această ediție,
și Lindei Eggers, asistent executiv.

Introducere

Ai avut vreodată sentimentul că nu ai voie să greșești? Că părinții și profesorii se așteaptă să te ridici la standarde extrem de înalte, orice ar fi, chiar dacă pare imposibil?

Sau, ai pierdut vreodată atunci când ți-ai fi dorit să câștigi? Te-ai simțit prost când a fost clar că nu aveai dreptate? Ți-ai dorit să ai o a doua șansă?

Ce se întâmplă când nu îți izbutesc planurile? Te cuprinde deznădejdea după o greșală, crezând că nu vei mai putea să îți revii vreodată?

Dacă răspunzi afirmativ la aceste întrebări, iată o carte care ți se adresează. Dacă ți se va întâmpla să pierzi (și vei pierde, fiindcă toți pierdem), de ce să nu te alegi cu ceva bun din asta? Cum? Încercând să înveți ceva din pierdere.

Desigur, nu e întotdeauna simplu. În îndrăgita publicație umoristică, *Peanuts*, Charlie Brown, după un meci de baschet, dispare de lângă Lucy, cu capul plecat și complet demoralizat.

„Încă un meci pierdut! Nu se poate! suspină Charlie. M-am săturat să pierd de atâtea ori. Orice aș face, pierd.” „Charlie, poți să privești și altfel lucrurile, spuse Lucy. Când pierdem învățăm mai mult decât atunci când câștigăm.” „Înseamnă că eu sunt cel mai deștept din lume, răspuse Charlie.”

Îi dau dreptate lui Lucy, însă nu toți învățăm din pierderi. O pierdere nu se transformă într-o lecție, dacă nu ne dăm toată silința să devină o lecție. Pierderea ne dă prilejul să învățăm ceva, însă nu toți folosim acest prilej. Și atunci pierderea doare.

E greu să înveți ceva atunci când ești cu moralul la pământ fiindcă, într-un astfel de moment, trebuie să faci lucruri care nu îți

vin natural. E greu să zâmbești atunci când ești nefericit. E greu să răspunzi cu o atitudine pozitivă într-o înfrângere. De unde puterea de a-i privi în ochi pe ceilalți când suntem umiliți? Cum să ne tot ridicăm, când suntem trântiți mereu la pământ?

Dacă vrei să înveți ceva cu adevărat, trebuie să vezi greșelile și pierderile cu alți ochi și să îți dezvolți acele calități care te vor ajuta să le faci față. Sper să prețuiești această carte și să te ajute să înveți din pierderi. Cei mai mulți avem nevoie de ajutor să înțelegem ce avem de făcut.

Cred că, dacă îți dezvolți calitățile enumerate mai jos și le aplici în viața ta, poți să înveți să treci peste greșeli și să folosești ceea ce ai învățat pentru a crește și a avea succes.

Modestia: spiritul învățării

Realitatea: temelia învățării

Responsabilitatea: primul pas al învățării

Perfecționarea: obiectivul învățării

Speranța: motivația învățării

Dorința de învățare: calea învățării

Greutățile: catalizatorul învățării

Problemele: oportunitățile învățării

Experiențele nefaste: perspectiva învățării

Schimbarea: prețul învățării

Maturitatea: valoarea învățării

Sfântul Ignațiu de Loyola, unul dintre cei mai mari educatori, a spus odată că noi învățăm doar când suntem pregătiți. Emmet Fox, un lider spiritual renumit din secolul al XX-lea, a spus că situațiile dificile apar în viața noastră exact în momentul în care avem nevoie să creștem și să mergem înainte, învingându-le. El spune că „singura nenorocire, singura tragedie este atunci când suferim fără să învățăm lecția.”

Dacă ești ca cei mai mulți, ai suferit anumite pierderi în viață. Ești pregătit să înveți din ele? Sper să poți învăța împreună cu mine cum să transformi pierderile în oportunități și cum să privești eșecurile dintr-o altă perspectivă. Ideile din această carte te pot inspira începând de acum și până vei deveni adult. Orice om dă greș la un moment dat. Tot ceea ce ai de făcut este să înveți cum să mergi mai departe.

1

Când pierzi, suferința e copleșitoare

Prietenul meu, Robert Schuller, a întrebat odată: „Ce ai încerca să faci dacă ai ști că nu vei suferi un eșec?” E o întrebare bună, o sursă de inspirație. Oamenii încep să viseze când aud această întrebare. Îi motivează să își atingă scopurile și să riște mai mult.

Am o întrebare la fel de importantă: ce înveți din eșecuri? Oamenilor le place să vorbească despre visurile lor, însă nu le face plăcere să răspundă atunci când sunt întrebați despre carențele lor. În general, oamenilor nu le place să vorbească despre greșelile și înfrângerile lor. Nici nu vor să se uite la pierderile lor. Le este jenă. Probabil ai auzit fie un părinte, fie pe altcineva zicând atunci când se confruntă cu un eșec: „Uneori câștigi, alteori pierzi.” Mesajul pare să fie următorul: „Speră să reușești, așteaptă-te să pierzi și împacă-te cu oricare din cele două.”

Ce e rău în asta? Nu așa gândesc câștigătorii. Oamenii de succes nu privesc pierderile în felul acesta. Nu mătură eșecul sub preș. Nu fug de eșec. Nu au atitudinea „uneori câștigi, alteori pierzi”, ci gândesc că „uneori câștigi, alteori înveți”. Ei înțeleg că lecțiile extraordinare le primim atunci când suferim pierderi, cu condiția să ne raportăm corect la ele.

Asta chiar m-a durut

Am avut parte de multe reușite în viață, dar am avut și pierderi. Uneori am pierdut fără să fi greșit. Însă, de multe ori, am pierdut din cauza mea, a unor alegeri nepotrivite sau a unor greșeli de-a

dreptul stupide. O astfel de greșeală am făcut acum câțiva ani. Pe atunci lucram la cartea *Cele 17 legi ale muncii în echipă*. Cu aproximativ o lună înainte de a se întâmpla totul, mi-am planificat o excursie de două săptămâni. Mă gândeam ce prilej bun aveam să îmi termin cartea! Și așa a fost. Încă îmi amintesc ce satisfacție am avut. Era chiar în ziua în care mă întorceam acasă. Bucuros că am isprăvit, am pus manuscrisul în servietă și m-am îndreptat spre aeroport.

Am aterizat în aeroportul din Atlanta, de unde m-a luat cu mașina ginerele meu, Steve, ca să mă ducă acasă, în Highlands, Carolina de Nord. Însă, după atâtea ore de zbor, mi se făcuse foame și am oprit să ne cumpărăm mâncare mexicană, înainte de a părăsi Atlanta, după care ne-am văzut de drum.

Steve conducea, eu eram pe scaunul din față și mă pregăteam să mănânc, când mi-a căzut furculița. M-am aplecat după ea, încercând să o găesc, dar nicio șansă. I-am cerut în cele din urmă lui Steve, obișnuit cu lucruri de felul acesta din partea mea, să tragă pe dreapta. Ceea ce a și făcut, ca să pot căuta mai ușor. M-am dat jos din mașină, am scotocit peste tot, dar tot nu am găsit-o. Până la urmă, am dat la o parte, care era jos, în fața scaunului pe care stăteam, și am găsit-o. Fantastic! În sfârșit puteam să mănânc! M-am urcat în mașină și am pornit la drum.

La vreo douăzeci de minute după ce am terminat de mâncat, m-am uitat în jur și am întrebat unde îmi este servieta. Și parcă m-a trăsnit ceva! În timp ce căutam furculița, scosesem servieta și o pusesem pe marginea drumului. „Și nu am mai pus-o înapoi în mașină!”

Pierderea servietei era un lucru rău în sine, dar trebuie să înțelegi că, pe vremea aceea, când scriam o carte, o scriam de mână, cu pixul, și lipeam citatele și ilustrațiile direct pe foaia de hârtie. Nu aveam un exemplar de siguranță decât mai târziu în procesul de scriere. Există un singur exemplar și toate acele pagini reprezentau

câteva luni de muncă. Iar eu lăsasem, pur și simplu, toată munca mea pe marginea drumului.

Parcurseserăm deja peste 30 de kilometri, când mi-am dat seama ce făcusem. În acel moment, am făcut cale îtoarsă. Întorcându-ne, am sunat-o pe Linda, secretara mea. Locuia la vreo opt kilometri de locul cu pricina și știam că va ajunge acolo mai repede decât noi.

După câteva minute, a sunat telefonul. Am răspuns, plin de speranță, însă mare mi-a fost dezamăgirea să aud că servieta era de negăsit. Linda încă era la fața locului, când am ajuns acolo, cu Steve. Eram siguri că suntem unde trebuie însă, nici urmă de servietă. Eram dărâmat. Odată cu servieta, se pierduse, fără urmă, și manuscrisul.

Câteva zile am fost copleșit de emoții:

Prostie: Mă întrebam cum poți fi atât de deștept încât să scrii o carte și totuși atât de bătut în cap încât să o lași pe marginea drumului.

Neliniște: Era în zadar să cred că voi mai găsi vreodată servieta, prin urmare am început să aștern tot ce mi-am adus aminte din manuscris. După câteva zile, am ajuns la concluzia că aș putea să rescriu toată cartea, însă mi-ar lua cel puțin șase luni. Și fiindcă aveam moralul la pământ, eram convins că nu va fi la fel de bună ca originalul.

Frustrare: Era destul de clar că nu voi putea respecta termenul de predare al editurii. Luni de zile irosite! Măcar de mi-aș fi făcut o copie. Nici atât!

Disperare: La un moment dat, am început să mă îndoiesc de mine. „Dacă nu voi putea rescrie cartea?” m-am întrebat în sinea mea.

Ai pierdut vreodată o temă importantă? Poate nu ai mai găsit-o în caiet sau în ghiozdan. Sau poate ai uitat-o acasă în ziua în care trebuia să o predai și mama ta a aruncat-o la coș. Atunci, cred că

ai idee cum m-am simțit când mi-am pierdut cartea. Cum aveam să o scot la capăt?

Eu eram descurajat, iar Linda nu avea astâmpăr. Sunase la poliție să vadă dacă nu predase cineva servieta. După patru zile, radia de fericire. Servieta fusese restituită. Mai mult, lucrurile din servieta erau la locul lor, inclusiv manuscrisul. Ne-am bucurat toți, cartea a fost publicată și bine a fost! Chiar și în ziua de azi, când iau în mână cartea *Cele 17 legi ale muncii în echipă*, mă gândesc la experiențele mele nefericite și la lecțiile pe care le-am învățat.

Evaluarea pierderii

Marea lecție pe care am învățat-o a fost să fac copii manuscrisului. Acum, scriu totul de mână și îi trimit Lindei o copie prin fax în fiecare seară. În caz că pierd ceva, am la ea o copie de rezervă. Dar sper să nu se mai întâmple.

Experiența asta m-a învățat să fiu mai atent. Orice greșală e admisibilă atâta timp cât pagubele nu sunt prea mari. Sau, cum spun texanii: „Nu contează cât lapte verși atâta timp cât nu-ți pierzi vaca.”

Sunt convins că ni se întâmplă tuturor să fim la un pas de prostie. Era cât pe-aici „să îmi pierd vaca” într-un astfel de incident. Nimănui nu-i merge atât de bine în viață încât să nu facă nicio prostie. Într-o clipă poți pierde tot ce ai clădit în mult timp.

De ce ne afectează atât de mult când pierdem

În viață, uneori câștigi. În copilărie jucam baschet și îmi plăceau competițiile. Îmi plăcea să câștig, dar nu-mi plăcea să pierd. Aveam douăzeci și ceva de ani când am fost la o reuniune cu clasa unde am jucat împotriva unor foști jucători din echipa școlii. Fiindcă toți voiam să demonstrăm că putem încă juca la același nivel, am ajuns să ne măsurăm forța fizică. Bineînțeles că urmăream să câștig, așa că am devenit foarte agresiv. După ce am trântit la pământ un adversar, acesta a strigat speriat la mine: „Încetează, e doar un joc!

„Atunci lasă-mă să câștig!” am răspuns.

Nu sunt chiar mândru de ceea ce am zis, însă cred că arată clar cât de mult ne dorim să câștigăm. Când câștigăm, nu ne doare nimic. În schimb, când pierdem, totul e greu. Singura dată când auzim pe cineva spunând „E doar un joc” este atunci când pierde.

Gândește-te la anumite pierderi din viața ta și cum te-au făcut să te simți. Nu prea bine, așa e? În acel moment, durerea nu e singurul lucru care ne afectează. Pierderile aduc cu sine și alte greutăți. Iată câteva:

1. Pierderile duc la blocaj emoțional

Scriitorul și vorbitorul Les Brown spune: „Văram cele mai bune momente ale noastre în buzunar, iar pe cele mai neplăcute le strecurăm în suflet.” Mi-am dat seama cât de adevărate sunt vorbele lui. Port și azi în suflet amintirea perioadelor neplăcute din viața mea. Nu mă îndoiesc că și tu simți la fel. Experiențele negative ne afectează mult mai profund decât cele pozitive, iar dacă ești ca mine, te pot bloca emoțional.

Mă tot întrebam, chiar și după ce mi-a găsit Linda servieta, cum am putut să fiu atât de prost. În încercarea de a-mi reveni, am început să mă răsfăț cu lapte, să merg la înot și să mă odihnesc. Dar indiferent ce făceam, tot mă ciorovăiam cu mine pentru că fusesem atât de prost. Devenisem robul propriilor mele stări și trăiri.

De obicei, treceam destul de repede peste greșeli sau eșecuri, dar de data asta nu mi-am găsit liniștea. Mi-a fost greu să mă eliberez din temnița propriilor mele gânduri legate de ceea ce s-ar fi putut întâmpla. Azi îmi vine să râd când mă gândesc, însă chiar și acum mă simt ca un prost că am omis un lucru elementar.

Se spune că, dacă navele care navighează peste oceane ar putea să simtă și să gândească, nu s-ar mai depărta niciodată de țărâm. S-ar teme de miile de valuri năprasnice pe care le-ar întâmpina în călătoria peste ocean. Spaima și teama ne distrug sufletul. La